

Asia C-16/24 [Sinalov]ⁱ**Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 98 artiklan 1 kohdan mukainen
ennakkoratkaisupyynnön tiivistelmä****Jättämispäivä:**

11.1.2024

Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin:

Sofiyski gradski sad (Sofian kaupungin alioikeus, Bulgaria)

Ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevan päätöksen tekemispäivä:

11.1.2024

Rikosoikeudellinen menettely, jossa syytettyinä ovat:

YR

WV

AN

WY

Pääasian kohde

Kansallisen tuomarin ja hänen hallinnollisen esimiehensä välinen toimivaltakiista siitä, miten jäsenvaltiossa voimassa olevaa tuomioistuinasioiden jakamista tuomareille koskevaa satunnaisvalinnan periaatetta on sovellettava. Kysymys siitä, onko tuomioistuinten riippumattomuuden periaatteen, joka ilmentää oikeusvaltioperiaatetta, mukaista, että tuomioistuimissa käsiteltävien asioiden sattumanvaraista jakamista tuomareille koskevaa järjestelmää tulkitaan ja sovelletaan siten, että kansallinen tuomari ei voi itsenäisesti arvioida, onko hänellä toimivaltaa käsitellä hallinnollisen esimiehensä hänelle jakamaa rikosasiaa, mistä seuraa, että kun kyseinen tuomari on siirtänyt asian ilman hallinnollisen esimiehensä suostumusta toimivallan perusteella suoraan toiselle saman tuomioistuimen tuomarille ja kyseinen tuomari on ottanut asian käsiteltäväkseen ja katsonut – niin ikään ilman kyseisen hallinnollisen esimiehen suostumusta –

ⁱ Tämän asian nimi on kuvitteellinen nimi. Se ei vastaa oikeudenkäynnin minkään asianosaisen todellista nimeä.

että asianosaisia on kuultava siitä, onko hänellä toimivaltaa käsitellä kyseistä asiaa, molempia kansallisia tuomareita vastaan on aloitettu kurinpitomenettely tuomioistuinlaitoksen maineen vahingoittamisesta ja virkavelvollisuuden rikkomisesta.

Ennakkoratkaisupyyntö kohde ja oikeusperusta

Unionin oikeuden tulkinta; SEUT 267 artikla

Ennakkoratkaisukysymys

Soveltuuko SEU 19 artiklan 1 kohdan [toisen alakohdan] ja perusoikeuskirjan 47 artiklan kanssa yhteen se, että kansallista lainsäädäntöä, jossa säädetään lainkäyttöä tuomioistuimissa koskeva periaate, jonka mukaisesti rikosasian käsittelevä ja siinä ratkaisun antava tuomari valitaan satunnaismenetelmällä, tulkitaan siten, että kun epäillään, että tätä periaatetta on saatettu rikkoa hallinnollisen esimiehen jo tuomarille jakamassa asiassa, tämä kysymys on ratkaistava

1. joko tuomioistuimessa ratkaistavana kysymyksenä, johon ratkaisun antaa – niin ikään asianosaisia kuultuaan ja valitusmenettelyssä – tuomioistuin, joka käsittelee kyseisen asian, tai

2. hallinnollisena kysymyksenä, jolloin toimivalta arvioida asiaa kuuluu yksinomaan hallinnolliselle esimiehelle,

ja lisäksi tulkinta, jonka mukaan tilanteessa, jossa tuomari, jonka käsiteltäväksi asia on jaettu, katsoo, että edellä mainitun periaatteen nojalla asia on annettava toisen tuomarin käsiteltäväksi, ja siirtää asian kyseiselle tuomarille, joka päättää ensin kuulla asianosaisia kontradiktorisessa menettelyssä ja tämän jälkeen antaa itsenäisesti ratkaisun omasta toimivallastaan, molemmat tuomarit ovat tehneet kurinpitovastuun alaiseen virheen, koska heidän menettelynsä vahingoittaa tuomioistuinlaitoksen mainetta ja on heidän virkavelvollisuuksiensa vastaista?

Unionin oikeuden säännökset, määräykset ja oikeuskäytäntö, joihin asiassa viitataan

Euroopan unionista tehty sopimus (jäljempänä SEU), erityisesti 19 artiklan 1 kohdan toinen alakohta;

Euroopan unionin perusoikeuskirja (perusoikeuskirja), erityisesti 47 artikla;

Järjestäytyneen rikollisuuden torjunnasta 24.10.2008 tehty puitepäätös 2008/841/YOS (EUVL 2008, L 300, s. 42);

Laittoman huumausainekaupan rikostunnusmerkistöjä ja seuraamuksia koskevien vähimmäissäätöjen vahvistamisesta 25.10.2004 tehty neuvoston puitepäätös 2004/757/YOS (EUVL 2004, L 335, s. 8);

Tuomio 15.7.2021, komissio v. Puola (Tuomareita koskeva kurinpitojärjestelmä) (C-791/19, EU:C:2021:596);

Tuomio 20.4.2021, Repubblica (C-896/19, EU:C:2021:311);

Tuomio 19.11.2019, A. K. ym. (Ylimmän tuomioistuimen kurinpitojaoston riippumattomuus) (C-585/18, C-624/18 ja C-625/18, EU:C:2019:982);

Tuomio 2.3.2021, A.B. ym. (Tuomareiden nimittäminen ylimpään tuomioistuimeen – Muutoksenhaku) (C-824/18, EU:C:2021:153);

Tuomio 5.11.2019, komissio v. Puola (Yleisten tuomioistuinten riippumattomuus) (C-192/18, EU:C:2019:924);

Tuomio 24.6.2019, komissio v. Puola (Ylimmän tuomioistuimen riippumattomuus) (C-619/18, EU:C:2019:531).

Kansallinen lainsäädäntö

Rikosprosessilaki (Nakazatelno-protsesualen kodeks), erityisesti 42 §:n 2 mom., 44 §:n 1 mom. ja 258 §

Tuomioistuinlaitoksesta annettu laki (Zakon za sadebnata vlast, jäljempänä ZSV), erityisesti 9 §:n 1 mom., 86 ja 109 §, 307 §:n 2 mom., 308 ja 327 § sekä 360b §:n 1 ja 6 mom.

Lyhyt kuvaus tosiseikoista ja menettelystä

- 1 Spetsializiran nakazatelen sadissa (erityisrikostuomioistuin, Bulgaria) oli 30.10.2014 alkaen vireillä rikosoikeudellinen menettely neljää henkilöä vastaan, joita epäiltiin osallistumisesta sellaisen järjestäytyneen rikollisryhmän toimintaan, jonka rikollisena tarkoituksena on ollut verorikosten tekeminen – arvonlisäveron suorittamatta jättäminen. Rikokset tehtiin väitetysti tammikuun 2008 ja 27.3.2012 välisenä aikana.
- 2 Rikosasia jaettiin tietoteknisesti satunnaistetussa valintamenettelyssä asianomaisen jaoston kaikista tuomareista tuomarin Ivo Hinov käsiteltäväksi. Asiaa käsiteltiin ratkaisukokoonpanossa, jonka toimintaan osallistui kaksi lautamiestä. Toisen lautamiehistä kuoltua vuonna 2021 ratkaisukokoonpanon muuttumattomuuden periaatteen nojalla tuomari Ivo Hinov (jäljempänä tuomari IH) määräsi 19.10.2021 asian käsittelyn aloitettavaksi uudelleen.

- 3 Spetsializiran nakazatelen sad lakkautettiin 27.7.2022, ja asia siirrettiin asiassa toimivaltaiseen tuomioistuimeen Sofiyski gradski sadiin (Sofian kaupungin alioikeus, Bulgaria; jäljempänä SGS). Tuomari IH määrättiin niin ikään jälleen tuomariksi kyseiseen tuomioistuimeen ja hän toimii siellä tällä hetkellä tuomarina.
- 4 SGS:n rikosasioita käsittelevän jaoston hallinnollinen esimies käytti 4.8.2022 asioiden jakamismekanismeja soveltaen periaatetta, jonka mukaisesti tuomari valitaan satunnaisesti jaoston kaikkien tuomarien joukosta. Rikosasia jaettiin tuomarin Hristinka Koleva (jäljempänä tuomari HK) käsiteltäväksi. Ottamatta kantaa asiaan liittyviin oikeudellisiin kysymyksiin tuomari HK totesi 27.9.2023, että asiassa aineellisesti toimivaltainen tuomari oli tuomari IH. Näin ollen tuomari HK siirsi asian tuomarin IH käsiteltäväksi.
- 5 Tuomari IH teki 3.10.2023 tuomioistuinratkaisun, jolla hän päätti järjestää julkisen istunnon asianosaisten kuulemiseksi erityisesti siitä, oliko asioiden jakamista koskevaa satunnaisvalinnan periaatetta noudatettu. Asianosaiset katsoivat, että tuomari HK oli tehnyt oikeudellisen virheen, koska heidän mukaansa tuomari ei voi siirtää asiaa toisen tuomarin käsiteltäväksi. He katsovat, että asia on palautettava tuomioistuimen hallinnolliselle esimiehelle, jonka on annettava asia uudella satunnaisvalinnalla valitun tuomarin käsiteltäväksi.
- 6 Tuomari IH teki 23.11.2023 välipäätöksen, jossa hän katsoi, että lainsäätäjä on säättänyt, että oikeuslaitoksen järjestäminen perustuu tuomarin satunnaisvalintaan, ja että jokaisella tuomioistuimella on toimivalta arvioida omaa toimivaltaansa. Hän katsoo näin ollen, että kyse on tuomioistuimessa ratkaistavasta kysymyksestä (eli kysymyksestä, jonka ratkaisutoimivalta kuuluu tuomioistuimelle, vaikka se käsittelee asiaa valitusmenettelyssä) eikä hallinnollisesta kysymyksestä (eli kysymyksestä, joka kuuluu hallinnollisen esimiehen ratkaistavaksi).
- 7 Mainitun tuomarin ratkaisusta tehtiin valitus, ja toimivaltainen muutoksenhakutuomioistuin katsoi, että vain hallinnollisella esimiehellä on toimivalta ratkaista, noudatettiinko satunnaisvalinnan periaatetta, kun asia alun perin jaettiin tuomarille.
- 8 Hallinnollinen esimies teki 22.12.2023 päätöksen, jolla hän aloitti kurinpitomenettelyn tuomaria HK ja tuomaria IH vastaan. Tuomarin HK väitetään menetelleen väärin, kun hän ei siirtänyt asiaa hallinnolliselle esimiehelle asian jakamiseksi uudelleen (ja lisäksi kun hän ei keskeyttänyt menettelyä ja jäävänyt itseään), kun taas tuomarin IH väitetään menetelleen väärin, kun hän suostui ottamaan käsiteltäväkseen asian, jota ei ollut jaettu hänen käsiteltäväkseen ZSV:n säännöksissä edellytetyllä tavalla. Oikeudellisesti kyseisten tuomareiden toimintatavat luokiteltiin ”tuomioistuinlaitoksen mainetta vahingoittavaksi menettelytavaksi, jota on pidettävä virkavelvollisuuksien rikkomisena”.

Tuomarin ja hänen hallinnollisen esimiehensä keskeiset argumentit

- 9 **Tuomari IH**, jonka ratkaisukokoonpano on ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin, joka on esittänyt ennakkoratkaisupyynnön unionin tuomioistuimelle,¹ katsoo, että aloittamalla kurinpitomenettelyn tuomaria IH vastaan SGS:n presidentti on loukannut tuomarin IH yleiseen tuomarin toimivaltaan kuuluvaa oikeutta arvioida vapaasti omaa toimivaltaansa käsitellä rikosasiaa. Tuomari IH katsoo, että tässä yhteydessä tulee esiin ainakin kaksi olennaista kysymystä. Ensimmäinen kysymys on, onko ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen katsottava, että sillä ei tosiasiallisesti ole toimivaltaa ratkaista tätä kysymystä, mikä merkitsisi sen hyväksymistä, että vain hallinnollinen esimies voi arvioida tätä kysymystä. Toinen kysymys on, onko ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen tähän mennessä toteuttamia toimia, joiden tarkoituksena on ollut arvioida sen omaa toimivaltaa, tosiasiaissa pidettävä kurinpitovastuun alaisena virheenä ja siten perusteena asian käsittelyn keskeyttämiselle sillä perusteella, että kun kyseinen tuomari suorittaa tuomioistuinasian käsittelytoimia, hän vahingoittaa tuomioistuinlaitoksen mainetta, eikä hän siis voi jatkaa asian käsittelyä.
- 10 Ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin selostaa lyhyesti tuomioistuinasioiden jakamista tuomareille koskevan satunnaisvalinnan periaatteen luonnetta ja käytännön vaikutuksia. Se huomauttaa, että uusi järjestelmä otettiin käyttöön mielivaltaisen päätöksenteon rajoittamiseksi asioiden jakamisessa tuomareille, kun perinteisesti asioiden jakamisesta on päätänyt yksin tuomioistuimen presidentti. Tuomari valitaan satunnaisvalinnalla, kun asia tulee vireille tuomioistuimessa. Satunnaisvalinta voidaan toteuttaa kahdella tavalla. Satunnaisvalinta voi olla (i) ”automaattinen” (aina samanlainen sähköinen jako asioiden saapumisjärjestyksessä) – tässä tilanteessa asia jaetaan jollekin kaikista kyseisen jaoston, tässä asiassa SGS:n rikosasioita käsittelevän jaoston, tuomareista. Tätä ensimmäistä menetelmää käytetään, kun tuomioistuin ensimmäisen kerran saa asian käsiteltäväkseen. Satunnaisvalinta voi myös olla (ii) ”tietyn tuomarin valitsemista”, eli asian jakamista tuomarille ”manuaalisesti”. Tätä toista menetelmää käytetään ennen kaikkea, kun asia on ensin jaettu jonkun tietyn tuomarin käsiteltäväksi, mutta kyseinen tuomari on tämän jälkeen siirtänyt sen eri elimelle (esimerkiksi syyttäviviranomaiselle menettelyvirheen korjaamiseksi tai toiselle tuomioistuimelle, jota kyseinen tuomari pitää toimivaltaisena), ja sama asia palaa kyseisen tuomioistuimen käsiteltäväksi. Tässä tapauksessa asia jaetaan suoraan saman tuomarin käsiteltäväksi.
- 11 Ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen mukaan kansallisessa lainsäädännössä ei kuitenkaan säädetä tarkemmin siitä, kenellä on toimivalta arvioida, onko hallinnollinen esimies käyttänyt toimivaltaansa noudatta

¹ Kääntäjän huomautus: Tuomari esitti alkuperäisen ennakkoratkaisupyynnön 11.1.2024 yksin ratkaisukokoonpanon puheenjohtajana. Välipäätöksellä, joka annettiin 15.1.2024 ja joka saapui unionin tuomioistuimeen 17.1.2024, kyseinen ratkaisukokoonpano kokonaisuudessaan eli tuomari ja molemmat lautamiehet ovat vahvistaneet hänen ratkaisunsa.

satunnaisvalinnan periaatetta laissa edellytetyllä tavalla. Tässä tapauksessa kysymys on siitä, onko hän toiminut asianmukaisesti, kun hän on jakanut asian ensimmäisen vaihtoehdon mukaisesti yhdelle kyseisen jaoston kaikista tuomareista, vai olisiko hänen tullut jakaa asia toisen vaihtoehdon mukaisesti tietyille tuomarille. Ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin katsoo, että kaksi eri tulkintatapaa ovat mahdollisia.

- 12 Ensimmäisen tulkinnan mukaan se, että kansallinen lainsäätäjä on säätänyt, että lainkäytön järjestäminen tuomioistuimissa perustuu tuomarin satunnaisvalintaan, merkitsee, että satunnaisvalintaa on pidettävä tuomioistuimenettelyn lainmukaisuuden keskeisenä edellytyksenä. Näin ollen sovellettaisiin yleistä periaatetta, jonka mukaan tuomarilla, jolle asia on jaettu, on toimivalta arvioida omaa toimivaltaansa, mukaan lukien siltä osin, onko satunnaisvalinnan periaatetta noudatettu, kun asia on jaettu hänelle. Tämän tulkinnan mukaan asioiden jakamista tuomareille koskevaa satunnaisvalinnan periaatetta sovelletaan kahdessa vaiheessa. Ensivaiheessa satunnaisvalinnan suorittaa hallinnollinen esimies, joka jakaa asian tietyn tuomarin käsiteltäväksi käyttämällä oman harkintansa mukaan jompaakumpaa satunnaisvalinnan toteuttamismenetelmää. Tämä tapahtuu hallinnollisessa menettelyssä asianosaisia kuulematta. Toisessa vaiheessa tuomari, jolle asia on jaettu, arvioi asian jakamista itsenäisesti tuomioistuimenettelyssä, johon sovelletaan kaikkia menettelyllisiä takeita – asianosaisten kuuleminen ja ylempien tuomioistuinten harjoittama valvonta.
- 13 Toisen tulkinnan mukaan kyseisen periaatteen noudattamisen valvonta kuuluu yksinomaan hallinnollisen esimiehen toimivaltaan. Jos tuomari, jonka käsiteltäväksi asia on jaettu, katsoo, että asia on jaettu hänen käsiteltäväkseen virheellisesti, hänen on ensin ilmoitettava asiasta hallinnolliselle esimiehelle, jonka tehtävänä on arvioida, onko asia syytä jakaa uudelleen. Muutoksenhakutuomioistuin ja SGS:n hallinnollinen esimies, joka on aloittanut kurinpitomenettelyn tuomaria IH ja tuomaria HK vastaan, kannattavat tätä tulkintaa. **Hallinnollinen esimies** katsoo, että vain hänellä on toimivalta arvioida tätä kysymystä ja että näin ollen tuomarin HK olisi pitänyt ensin palauttaa asia näillä perusteilla, jotta hän olisi tämän jälkeen voinut ratkaista toimivaltakysymyksen asian mahdollisen uuden jakamisen yhteydessä. Vastaavasti tuomarin IH olisi asian tuomarilta HK saatuaan tullut siirtää se suoraan edelleen hallinnolliselle esimiehelle, jotta tämä olisi suorittanut kyseisen arvioinnin, sen sijaan, että hän on itse ratkaissut kysymyksen siitä, onko hänellä toimivalta käsitellä asiaa ilman kyseisen tuomioistuimen hallinnollisen esimiehen suostumusta.
- 14 Ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin korostaa kuitenkin, että kansallisen lainsäädännön perusteella ei ole selvää, onko hallinnollisella esimiehellä toimivalta johtaa tuomarin työtä, kun arvioidaan tiettyä asian käsittelemistä ja ratkaisemista koskevan tuomarin toimivallan osatekijää eli satunnaisvalinnan periaatteen noudattamista.

Yhteenveto ennakkoratkaisupyynnön perusteista

- 15 Ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin toteaa aluksi, että pääasiassa on kyse siitä, ovatko henkilöt, joita syytetään järjestäytyneen rikollisjärjestön toimintaan osallistumisesta ja arvonnäisäveropetoksesta, syyllisiä vai syyttömiä. Jos asiassa annetaan langettava tuomio, rangaistuksen määräämisessä on otettava huomioon järjestäytyneen rikollisuuden torjunnasta 24.10.2008 tehty puitepäätös 2008/841/YOS ja laittoman huumausainekaupan rikostunnusmerkistöjä ja seuraamuksia koskevien vähimmäissäntöjen vahvistamisesta 25.10.2004 tehty neuvoston puitepäätös 2004/757/YOS. Koska pääasiassa sovelletaan unionin sekundaarioikeutta, siinä voidaan soveltaa myös SEU 19 artiklan 1 kohdan toista alakohtaa ja perusoikeuskirjan 47 artiklaa. Pääasian käsittelevän tuomioistuimen on oltava unionin oikeudessa tarkoitettulla tavalla riippumaton.
- 16 Tällä perusteella edellytetään ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen mukaan ensisijaisesti, että tuomari on riippumaton, kun hän käyttää oikeuttaan arvioida omaa toimivaltaansa käsitellä tuomioistuimessa vireillä olevaa asiaa (toimivaltaa arvioidaan tässä siltä osin, onko satunnaisvalinnan periaatetta sovellettu oikein). Näin ollen on tutkittava, puututaanko tuomarin riippumattomuuteen, kun kyseisen arvioinnin voi suorittaa vain kyseisen tuomioistuimen hallinnollinen esimies ja kun hallinnollinen esimies pitää kyseisen ratkaisukokoonpanon käsitystä, jonka mukaan sillä on kyseinen toimivalta, kurinpitovastuun alaisena virheenä.
- 17 Ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin muistuttaa tässä yhteydessä, että unionin tuomioistuimen mukaan oikeuslaitoksen järjestäminen kuuluu kansallisen oikeuden alaan, mutta oikeuslaitos on järjestettävä niin, että taataan tuomareiden riippumattomuus, jotta voidaan taata oikeusvaltioperiaate perustavanlaatuisena arvona. Tämä koskee myös säännöksiä, joissa säädetään tuomarien kurinpitomenettelyistä.
- 18 Ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin muistuttaa, että unionin tuomioistuin katsoo, että tuomarien on oltava riippumattomia lainsäädäntö- ja toimeenpanovallasta. Käsiteltävässä asiassa kysymys tuomarin riippumattomuudesta nousee kuitenkin esiin tuomarin ja hallinnollisen esimiehen välisessä suhteessa, ja koskee vieläpä vain yhtä seikkaa, nimittäin toimivaltaa arvioida, onko hallinnollinen esimies soveltanut asianmukaisesti satunnaisvalinnan periaatetta.
- 19 On kuitenkin huomautettava, että hallinnollisen esimiehen tehtävänä on luoda tarvittavat edellytykset lainkäytölle, mutta hän ei itse sovelle lakia kyseisessä tuomioistuinasiassa. Näin ollen kyseisen tuomioistuimen presidentti käyttää asioiden jakamista koskevan toimivaltansa käyttäjänä tuomioistuinlaitoksessa ainoastaan toimeenpanovaltaa eikä tuomiovaltaa. Toimivallanjako on selkeärajainen: tuomari käyttää tuomiovaltaa (asioissa, joita hän käsittelee) ja hallinnollinen esimies käyttää toimeenpanovaltaa (tuomioistuimessa, jonka johtaja hän on).

- 20 Lisäksi unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan tuomioistuimen riippumattomuus edellyttää muun muassa, että tuomioistuin on ulkopuolisen vaikutusvallan ulottumattomissa. Tämä kysymys tulee esiin pääasiassa, koska ulkopuolinen taho eli hallinnollinen esimies katsoo, että vain hänellä on toimivalta päättää satunnaisvalinnan periaatteen mukaisesti tuomarista, jonka on käsiteltävä asia.
- 21 Unionin tuomioistuin on lisäksi katsonut, että riippumattomuuden vaatimus edellyttää, että tuomari huolehtii tehtävistään itsenäisesti olematta missään alisteisessa suhteessa mihinkään tahoon ja ottamatta vastaan määräyksiä tai ohjeita miltään taholta, ja tuomioistuin on siis suojattu sellaisilta ulkoisilta toimenpiteiltä tai painostuksilta, jotka voivat vaarantaa sen jäsenten päätöksenteon riippumattomuuden ja vaikuttaa heidän ratkaisuihinsa.
- 22 Pääasiassa hallinnollinen esimies on kiistänyt, että tuomarilla olisi mahdollisuus arvioida omaa toimivaltaansa, sillä hän katsoo, että hänellä on yksinomainen toimivalta tämän kysymyksen osalta ja että hänen ratkaisunsa sitoo tuomaria. Ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen mukaan tätä on pidettävä tietynlaisena ulkoisena painostuksena, koska kyse on lainkäyttötoimintaa koskevan periaatteen soveltamiseen liittyvästä kysymyksestä. Hallinnollinen esimies on kuitenkin kyseisen lainkäyttötoiminnan kannalta ulkopuolinen taho.
- 23 Ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen mukaan unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntöä on käsiteltävään asiaan sovellettuna tulkittava siten, että tuomareiden riippumattomuuden vaatimusta sovelletaan siitä hetkestä lähtien, jona tuomari on määrätty käsittelemään tiettyä asiaa ja antamaan siinä ratkaisu. Kyse on hetkestä, josta lähtien hänen riippumattomuudestaan tulee arvo eikä häntä enää voida painostaa sen suhteen, millaisia ratkaisuja hän tekee kyseisen asian käsittelyn aikana ja ratkaisemisen yhteydessä. Tämä koskee myös ratkaisuja, jotka koskevat hänen omaa toimivaltaansa.
- 24 Pääasiassa hallinnollinen esimies jakoi pääasian alun perin asianmukaisesti tuomarin HK käsiteltäväksi. Ei voida hyväksyä tulkintaa, jonka mukaan tuomari HK on ollut edelleenkin hallinnollisen esimiehen valvonta- ja määräysvallan alainen eikä hänellä ole ollut toimivaltaa ratkaista itse kysymystä hänen omasta toimivallastaan käsitellä tuomioistuinasiain ja antaa siinä ratkaisu, kun otetaan huomioon satunnaisvalinnan periaate, vaan hänen olisi sen sijaan tullut pyytää hallinnollista esimiestä jakamaan asia uudelleen. Jos nimittäin katsotaan, että tuomarilla HK on oikeus arvioida itsenäisesti omaa toimivaltaansa käsitellä tuomioistuinasiain, on myös katsottava, että hänellä on ollut oikeus itsenäisesti siirtää asia tuomarin IH käsiteltäväksi, kun hän on katsonut, että asia kuuluu tuomarin IH käsiteltäväksi. Näin ollen on hyväksyttävä, että tuomarilla IH on ollut oikeus asian vastaanotettuaan arvioida itse, onko hänellä satunnaisvalinnan periaatteen mukainen toimivalta käsitellä asiaa, mukaan lukien oikeus päättää kuulla asianosaisia ennen kyseisen kysymyksen ratkaisemista, eikä siis velvollisuutta jättää tämä ratkaisu hallinnollisen esimiehen tehtäväksi.

- 25 Hallinnollisen esimiehen puoltaman tulkinnan hyväksyminen johtaisi sitä vastoin siihen, että tuomari, jonka tehtävänä on käsitellä ja ratkaista tietty asia, olisi täysin riippuvainen hallinnollisen esimiehensä tahdosta asian käsittelemistä ja ratkaisemista koskevan toimivaltansa yhden osatekijän osalta eikä voisi itse arvioida sitä. Ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen mukaan tästä seuraisi viime kädessä, että tuomioistuin olisi – juuri tältä osin (arvioitaessa tuomioistuimen toimivaltaa käsitellä asiaa ja antaa siinä ratkaisu satunnaisvalinnan periaatteen näkökulmasta) – riippuvainen hallinnollisesta esimiehestä.
- 26 Ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin tutkii myös, vaarannetaanko tuomaria IH vastaan aloitetulla kurinpitomenettelyllä yleisön luottamus tuomioistuinlaitoksen toimintaan ja riippumattomuuteen. Tässä yhteydessä on todettava, että unionin tuomioistuin on katsonut, että tuomaria vastaan aloitettu kurinpitomenettely ei saa olla keino valvoa hänen tekemänsä tuomioistuinratkaisun sisältöä ja että tuomareiden kurinpidollista vastuuta koskevien sääntöjen on oltava sellaisia, että voidaan välttää se, että he olisivat vaarassa joutua kurinpidolliseen vastuuseen jo pelkästään oman päätöksensä vuoksi.
- 27 Ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen mukaan nämä edellytykset eivät täyty pääasiassa, koska tuomaria HK ja tuomaria IH vastaan aloitetut kurinpitomenettelyt koskevat heidän antamiensa kirjallisten tuomioistuinratkaisujen sisältöä. Kurinpitomenettelyjen varsinainen tarkoitus on moittia mainittuja tuomareita siitä, että heidän ratkaisujensa sisältö ei vastaa sisältöä, joka niillä olisi tullut hallinnollisen esimiehen mielestä olla. Unionin tuomioistuin on todennut tuomioistuinratkaisun sisältöön perustuvasta kurinpitomenettelystä, että tällainen tuomarin kurinpidollinen vastuu voi syntyä vain ”täysin poikkeuksellisissa tapauksissa”. Tällaisissa tapauksissa edellytetään ”tuomareiden – – vakavia ja täysin anteeksiantamattomia menettelytapoja, joissa olisi kyse esimerkiksi niiden kansallisen oikeuden ja unionin oikeuden sääntöjen, joiden noudattamista heidän on tarkoitus turvata, rikkomisesta tahallisesti ja vilpillisessä mielessä tai erityisen vakavasta ja räikeästä huolimattomuudesta taikka mielivallan harjoittamisesta tai oikeussuojan epäamisestä”.
- 28 Ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin katsoo, että tuomarin HK ja tuomarin IH päätöstä arvioida omaa toimivaltaansa käsitellä pääasiaa ei voida pitää näin poikkeuksellisena ja vakavana lain rikkomisena. Tätä on pidettävä kiistanalaisena toimivallan käyttönä. Tuomarit katsoivat, että vain tuomari, eikä hallinnollinen esimies, voi käyttää tiettyä toimivaltuutta (oman toimivallan arvioiminen siitä näkökulmasta, onko satunnaisvalinnan periaatetta noudatettu). Hallinnollinen esimies katsoi sitä vastoin paitsi, että kyseinen toimivalta kuului ainoastaan hänelle, myös, että kyseiset tuomarit olivat syyllistyneet kurinpitovastuun alaiseen virheeseen, kun he kiistivät hänen toimivaltansa. Tuomioistuin toteaa lisäksi, että kyseiset tuomarit perustelivat asianmukaisesti tätä koskevat tuomioistuinratkaisunsa. Hallinnollinen esimies ei kuitenkaan ole käsitellyt tätä seikkaa eikä tutkinut, oliko kyseessä pelkkä virhe lain soveltamisessa. Hän käyttää kurinpitomenettelyä pikemminkin tarkoituksessa suojella omaa yksinomaista

toimivaltaansa arvioida, onko asioiden jakamista tuomareille koskevaa satunnaisvalinnan periaatetta sovellettu asianmukaisesti.

- 29 Lopuksi ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin korostaa, että tuomarin riippumattomuutta koskeva vaatimus ei ole itsetarkoitus, vaan se palvelee asianosaisten puolustautumisoikeutta, jonka ilmeinen muoto on oikeus tulla kuulluksi tuomioistuimessa. Tuomarin IH kurinpitovastuuseen johtaneen menettelyn tarkoituksena oli antaa asianosaisille tilaisuus ilmaista kantansa kysymykseen siitä, oliko satunnaisvalinnan periaatetta noudatettu, kun hallinnollinen esimies alun perin jakoi asian tuomarille ja kun tuomari HK siirsi sen tuomarille IH. Tällä menettelytavalla asianosaisille annettiin todellisuudessa nimittäin tehokas mahdollisuus puolustautua kyseisen kysymyksen ratkaisemisen yhteydessä, koska heidän näkemyksensä otettiin huomioon. Jos tämä kysymys olisi sitä vastoin jätetty hallinnollisen esimiehen hallinnollisessa menettelyssä ratkaistavaksi, hän olisi ratkaissut kysymyksen henkilökohtaisen arviointinsa perusteella asianosaisia kuulematta.
- 30 Yhteenvedona voidaan todeta, että ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin katsoo, että käsiteltävässä asiassa on tutkittava, onko tuomioistuinten riippumattomuuden periaate, joka ilmentää oikeusvaltioperiaatetta, taattu. Kyseisen tuomioistuimen käsityksen mukaan unionin kansalaisten unionin oikeudesta johtuvien oikeuksien teho voidaan taata vain, jos oikeuksille annetaan suojaa riippumattomassa tuomioistuimessa. Kyseinen tuomioistuin katsoo, että riippumattomuus on taattava siitä hetkestä lähtien, jona asia jaetaan tuomarille. Tämä on ajankohta, josta alkaen tuomarin on kannettava täysi vastuu omista ratkaisuksistaan. Jos tuomari tekee virheitä, ne on korjattava joko asianosaisten toimesta valitusmenettelyssä tai ylempien tuomioistuinten toimesta viran puolesta. Jos hallinnollisella esimiehellä on valvonta- ja määräysvaltaa tuomioistuinasian osalta asian jakamisen jälkeen, vaikka vain yhden seikan osalta (tässä tapauksessa sen, onko satunnaisvalinnan periaatetta noudatettu), ei voida katsoa, että tuomioistuin on täysin riippumaton.